

Szócs Endre

Kijelölés lehetőségei. A kijelölt terület növelése, csökkentése

 NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:

Képfeldolgozás

A követelménymodul száma: 0972-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-010-50

KIJELÖLÉS LEHETŐSÉGEI. A KIJELÖLT TERÜLET NÖVELÉSE, CSÖKKENTÉSE

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A nyomdai kivitelezés, reprodukálás folyamatában általános a digitális képek feldolgozása, ahol az egyik fő műveletként, a képek egyes részleteit szükséges módosítani, javítani. Ennek végrehajtásához, az éppen szerkeszteni kívánt területet el kell különíteni a többitől, azaz ki kell jelölni. A kijelölt területen számos képszerkesztési művelet végrehajtására kerülhet sor. A munkafolyamat során szükség lehet a kijelölések szín alapján történő létrehozására is. A részletesebb kijelölésekhez pedig további eszközökre, illetve technikákra van szükség.

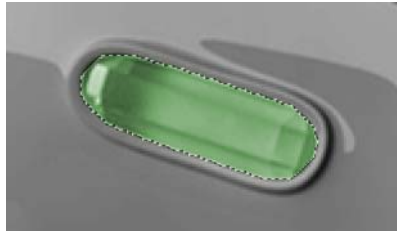
Mindehhez ismerni kell az alkalmazott szoftverben, erre a célra használatos eszközöket, azok paramétereit, illetve tudni kell azokat az adott műveletnek megfelelően, egyedileg beállítani és használni.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A KIJELÖLÉSEK JELENTÉSE, SZEREPE ÉS HELYE A MUNKAFOLYAMATBAN

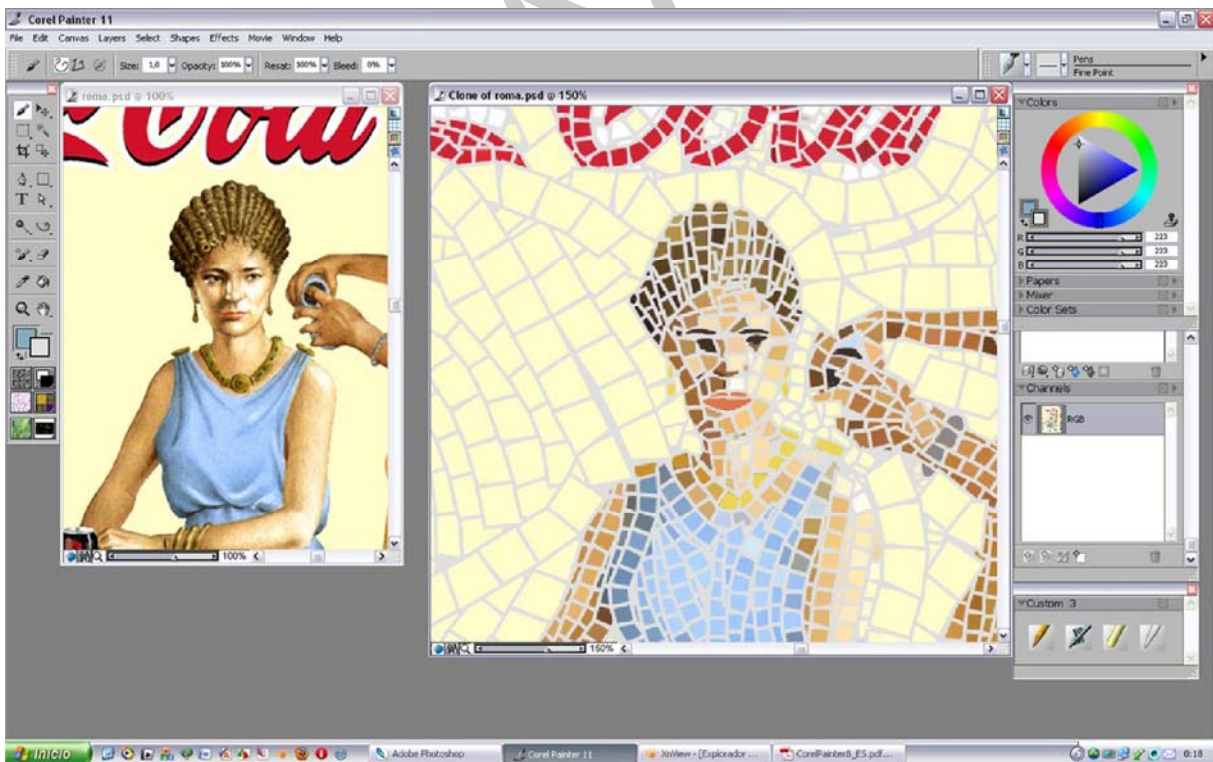
A digitális képek feldolgozása során az egyik alapvető művelet a képek egyes területeinek szeparálása, elkülönítése a többitől. Ez a művelet a kijelölés (angolul: selection), ahol a kiválasztott területen belül elhelyezkedő képpontokkal (pixelekkal) hajtunk végre további szerkesztési feladatokat. A módosítani kívánt területet a kijelölő eszközök és parancsok segítségével kell kiválasztanunk. Mivel a kijelölt terület kizárólagosságot élvez a szerkesztés szempontjából, ezért a hagyományos fotótechnikában használt maszkokhoz nagyon hasonlóan működnek. A kijelöléseket a digitális maszkok közé sorolhatjuk. A kijelölésekkel létrejövő maszkok azonban nem tárolódnak el és általában egy, vagy néhány művelet erejéig érvényesek. Ezen műveletek végrehajtása után általában új kijelölésekkel dolgozunk tovább.

Számos kijelölési módot, típust ismerünk. Ezek a legismertebb szoftverekben mind megtalálhatók. Az egyes kijelölési típusok általában alakjuk, illetve a kijelöléskor alkalmazott eszközök alapján csoportosíthatók. Az aktuális, éppen érvényesített kijelöléseket a képszerkesztő szoftverek többnyire a terület szélén futó, animált, szaggatott vonallal jelzik a felhasználóknak. (1. ábra.)

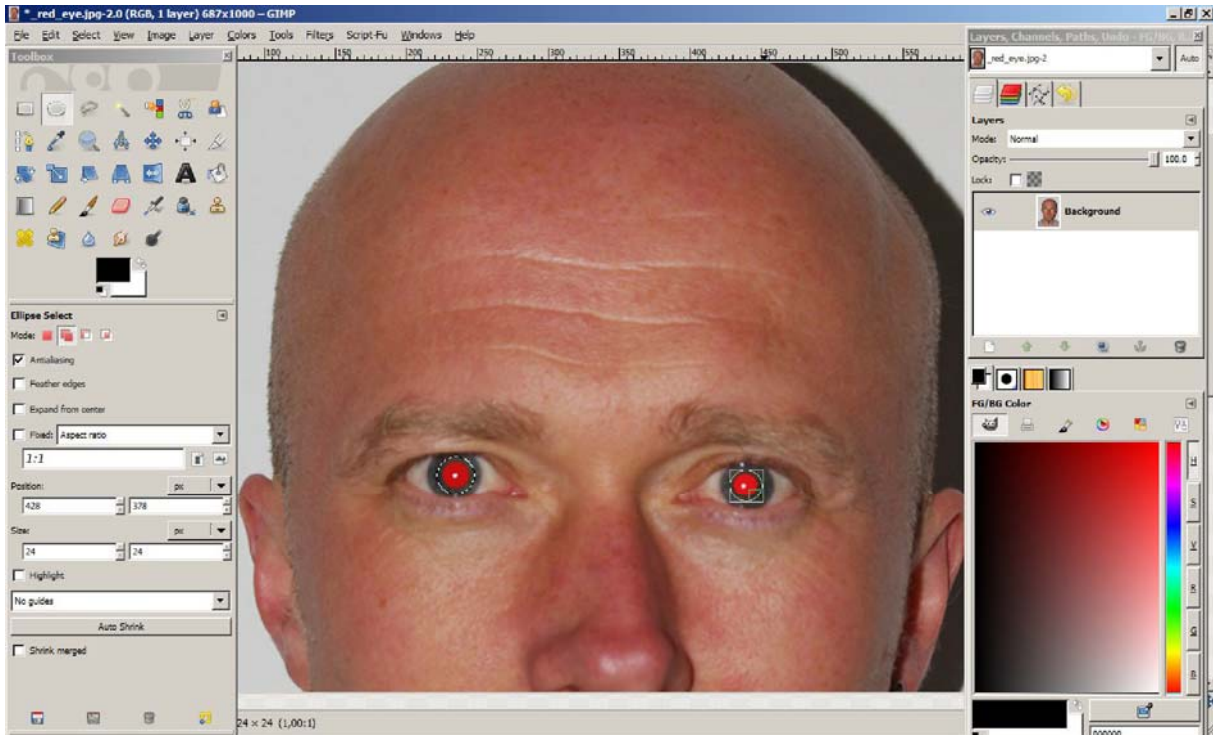
1. ábra. A kijelölést animált, a kijelölt terület határvonalán lassan körbefutó, szaggatott vonal jelzi

A kijelölések a képek szerkesztésekor mindig területalapúak. Ez még abban az esetben is így van, ha a kijelölés színtartomány alapján történik, hiszen a végeredmény egy adott terület szeparálása, kiválasztása lesz. A korszerű képszerkesztő szoftverekben az egyes képpontok nem csupán egyszerűen kiválasztva lehetnek, de létezik egy olyan érték, ami azt határozza meg, hogy mennyire van kiválasztva az adott terület, vagy képpont. Ez azzal az előnnyel jár, hogy a kijelölések határvonalai nem feltétlenül lesznek hirtelenek, egyik képpontról a másikra megszűnő jellegűek, illetve képesek vagyunk a széleket finomítani, lágy áttűnéseket létrehozni. A nem teljesen kijelölt pixeleken a módosítások és egyéb grafikus hatások ennek az értéknek megfelelően, hol gyengébben, hol pedig erősebben érvényesülnek. A képszerkesztés során használt kijelölések tehát, nem hasonlíthatók össze a más feladatra szolgáló programokban előforduló kijelölésekkel, mivel ott többnyire csupán pl. szövegre, menüre, vagy egyébre vonatkoznak.

2. ábra. A Corel Painter 11 képernyőjén elsőséget élveznek a művészi eszközök és paletták, amelyek inkább a digitális alkotóművészeket szolgálják

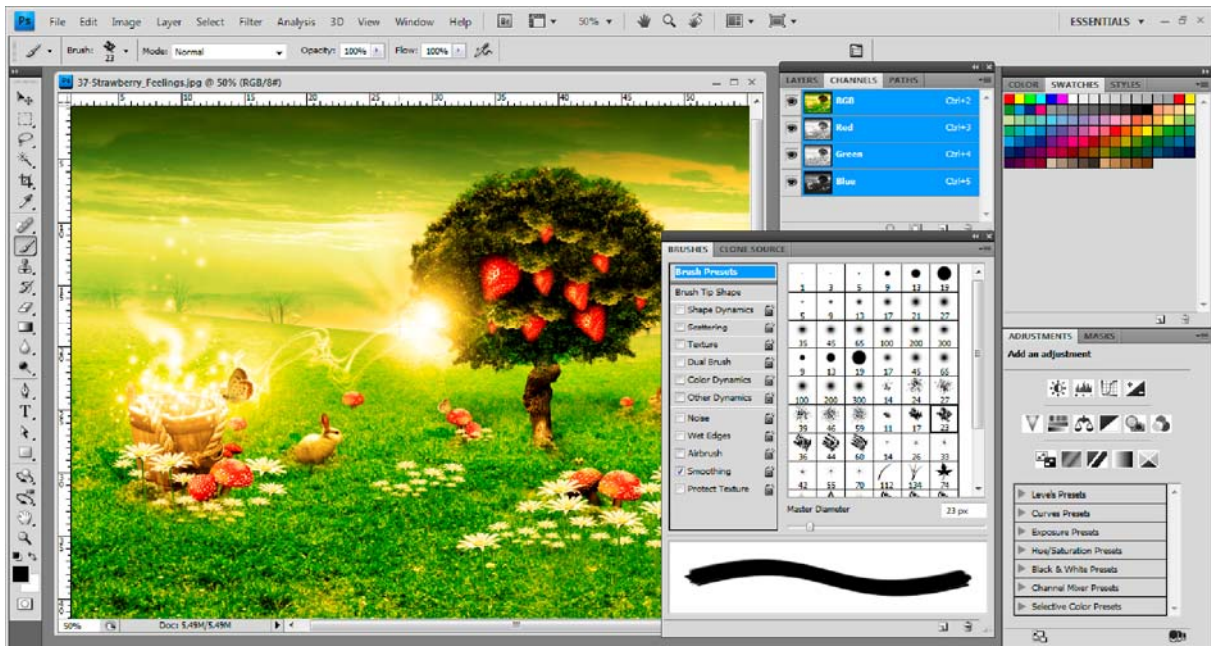
A különböző kijelölések nélkül nem csak a bonyolultabb, hanem az egyszerűbb szerkesztési műveletek is roppant körülményessé, néha pedig kivitelezhetetlenné válnának. A kijelölések nélkül végrehajtott szerkesztés minősége és annak végeredménye nem lesz megfelelő. Mindemellett a kijelölések alkalmazásával a képszerkesztési munkafolyamat lényegesen egyszerűbb és gyorsabb lehet.

3. ábra. Az ingyenes mivolta miatt, rendkívül népszerű GIMP képernyője egy vörösszem effektus kijelölése közben

Megjegyzendő, hogy mind a nyomdaipar, mind a képszerkesztés, mind pedig a reklámgrafika területén a digitális képek módosításához és szerkesztéséhez, szinte kivétel nélkül az Adobe Photoshop (4. ábra.) nevű programját használják. Ennek oka a legújabb technológiák használatában, a program funkcionalitásában és széles körű alkalmazhatóságában keresendő. A tapasztalat azt mutatja, hogy az évek múlásával, a későbbiekben mindezek a funkciók, a többi képszerkesztő alkalmazásban is megjelennek. Éppen ezért ezen tananyag készítésekor ezt a programot vettük alapul.

A képszerkesztés területén, szakmai vitákban gyakran kerül elő a GIMP és a Corel Painter (3. és 2. ábra.), ám az előbbi nyomdai felhasználása meglehetősen körülményes, az utóbbi pedig a digitális művészek elektronikus vásznaként használatos. A nyomdatechnikai szempontból is hasznos, kereskedelmi szoftverek között érdemes megemlíteni a Corel Photo-Paint-et, Apple Macintosh környezetben pedig az Aperture nevű alkalmazást.

4. ábra. A nyomdai, grafikai és kiadványszerkesztés területén nem hivatalos, ipari szabványként használt Photoshop CS4 képernyője szerkesztés közben

A KIJELÖLÉSEK ALAPVETŐ TÍPUSAI ÉS A KIJELÖLÉSEK ESZKÖZEI

1. A kijelölések fő típusai

A kijelölés típusai meghatározzák a felhasználható eszközöket és fordítva. Tehát egy adott kijelölő eszközzel általában csak egy kijelölés fajtát tudunk létrehozni. A kijelöléseket a létrehozás, vagyis az alkalmazott eszköz és a kijelölés esetleges módosítása alapján három fő csoportra oszthatjuk:

- Szabályos (vagy geometriai alakzatú) kijelölések
- Szabadkézi (vagy szabálytalan alakzatú) kijelölések
- Színminta, színtartomány, illetve kontraszt alapján történő kijelölések

A következőkben ezt a három típust, illetve a fő jellemzőit ismerjük meg.

1. Szabályos kijelölések

A szabályos kijelölések csoportját azok a többnyire egyszerű geometriai alakzatokkal leírható kijelölések jelentik, amelyeket az erre a célra szolgáló eszközökkel hozhatunk létre. Ezek négyzetekből és ellipszisekből épülnek fel. Ide tartoznak azok a speciális, négyzet alapterületű kijelölések is, amelyek csupán egy pixelsorból, vagy egy pixeloszlopból jönnek létre. Ezek létrehozására is külön eszközök állnak rendelkezésre.

A szabályos kijelöléseket előszeretettel használják reklámplakátok és –grafikák tervezésekor az egyszerű négyzetes és ellipszis alakú területek szerkesztéséhez.

2. Szabadkézi kijelölések

A szabadkézi kijelölések körvonala bármilyen alakú lehet. Ezek a kijelölések jóval bonyolultabbak az előző csoportnál és a legtöbb esetben nem is helyettesíthetők be geometriai alakzatokkal. Az összetett formák, alakzatok, tárgyak kijelölésére, vagy ún. körbejelölésére használják a gyakorlatban. Több, különböző intelligenciájú eszközzel oldható meg az ilyen feladat.

A szabadkézi kijelölések olyan esetekben hasznosak, ahol a képen látható tárgy, vagy objektum körvonala a felhasználó számára még könnyen és jól elkülöníthető a kép többi tartalmától. Az ilyen tárgyak és objektumok bonyolultsági foka már túl összetett ahhoz, hogy egyszerű alakzatokkal körülrajzolható legyen. Ekkor érdemes a szabadkézi kijelölő eszközökhöz nyúlni.

3. Színminta és kontraszt alapján történő kijelölések

Ebbe a csoportba tartoznak a legnehezebben létrehozható kijelölések, melyekhez speciális kijelölő eszközökre van szükség. Ilyen eset például a képen egy tárgy színének kijelölése és cseréje, vagy a bonyolult tárgy többé-kevésbé egyszínű hátterének gyors kijelölése, illetve a képen található területek szíkontraszt alapján történő elkülönítése. Ezek többnyire akár képpont pontosságú kijelölést kívánnak, az alakzat, vagy terület nagyfokú bonyolultsága mellett. Ezeket a területeket éppen ezért főként egy adott szín és a hozzá közel álló árnyalatok összevonásával lehet a legegyszerűbben kijelölni.

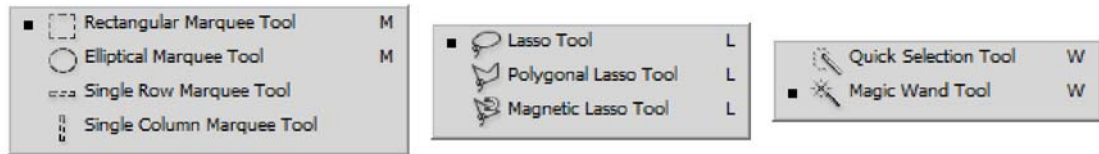
A digitális képek szerkesztésekor gyakran merül fel az az igény, hogy egy konkrét színt kell cserélni, illetve az adott szín területén kell egyéb módosításokat végrehajtani. Ekkor érdemes ezeket a kijelöléseket alkalmazni. Szerencsés esetben akár szövet, szőr, vagy haj alakú területet is viszonylag könnyedén jelölhetünk ki a további munkához. Sokkal gyakoribb azonban, hogy nagyobb és bonyolultabb területek, könnyű és gyors kijelölésében használják ezeket a kijelölés fajtákat. Ilyenkor fontos szempont, hogy a kiválasztásra váró terület azonos, vagy egymáshoz közeli színekből, árnyalatokból álljon, vagyis kellően homogén legyen és az adott terület széle is jól elhatárolható.

Mindhárom kijelölés típushoz megvannak a megfelelő eszközök. Az is tisztán látható az előbbi rövid ismertetőből, hogy a kiválasztandó terület határozza meg az alkalmazható eszközöket. Egyszerű kijelöléshez elég a szabályos kijelölés és a hozzá tartozó eszközök, amíg egy bonyolultabb tárgyhöz a szabadkézi kijelölés és az ott használható eszközök kellenek.

Mindegyik kijelölési típust különösebb megkötések nélkül lehet egymással variálni, összevonni, kivonni, a kívánt kijelölési feladatnak megfelelően. Ezáltal gyakorlatilag szinte bármilyen alakzatot, területet ki tudunk jelölni.

2. A kijelölések alapeszközei¹

Ahogy azt az előző részben láttuk, mindhárom fő kijelölés típushoz önálló eszközök tartoznak. Ezek az eszközök pedig csak az adott típusú kijelölés létrehozásához használhatók, függetlenül az eszközök beállításától. Nézzük a Photoshop által kínált kijelölő eszközöket, a kijelölési típusok szerint csoportosítva!

5. ábra. A Photoshop kijelölőeszközei (balról jobbra haladva): a szabályos, a szabadkézi és a színminta alapján működő kijelölő eszközök csoportjai

Az 5. ábrán látható eszközcsoportok, a Photoshop eszköztárán egy-egy gombról hívhatók elő. Mindhárom gombnak vannak alapértelmezett eszközei, amelyeket elsőként veszünk használatba. Ezek között, a szerkesztés folyamán, természetesen tetszőlegesen váltogathatunk. A képen, az alapértelmezett eszközt, mindhárom eszközcsoportnál az eszköz előtt látható, kis fekete négyzet jelzi. Ez a négyzet utal egyébként az éppen használatban lévő eszközre is. Az eszközökhöz tartozó gyorsbillentyű az eszköz neve mellett, jobbra látható. Ezt használva gyorsan váltogathatunk az adott eszközök között.

Minden eszköznek vannak olyan tulajdonságai, beállításai, amiket szükségszerűen kezelni kell. Ezeket egy erre a célra szolgáló felületen, az Option Bar-on (Opciók sáv) lehet paraméterezni, mely a szoftver menüje alatt közvetlenül helyezkedik el. Az opciók sáv elején a kiválasztott eszköz képe, piktogramja látható, majd utána a hozzá tartozó beállítási lehetőségek, melyek eszközönként változnak.

A kijelölő eszközök esetén az opciók sáv a kijelölési beállítások négy gombjával kezdődik. Ezek a gombok szabályozzák, hogy az eszköz használatakor új kijelölés, a meglévő kijelölés területéhez hozzáadás, a meglévőből kivonás, vagy az új és a meglévő közös területe, met-szete jöjjön létre. Tehát a gombok szabályozzák a kijelölő eszközök területi működését. Szintén ismétlődő eleme a kijelölésre használt eszközök opciók sávjának a Refine Edge (Kijelölés széleinek finomhangolása) parancs gombja, amellyel a már létrehozott kijelölések területének széleit tudjuk finomhangolni, például életleníteni, elmosni, vagy akár a sarkokhoz lekerekítési sugarat adni. Az előbbi két állandó elemet, az egyes eszközöknél feleslegesen nem említjük minden alkalommal.

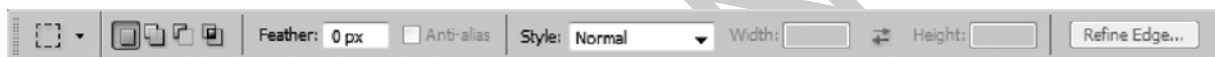
¹ Az Adobe Photoshop CS4 angol nyelvű változatát alapul véve. A későbbi változatokban újabb eszközök lehetnek!

Most nézzük végig a kijelölő eszközöket, azok tulajdonságait és az opciós sávon található beállítási lehetőségeket típusonként csoportosítva, ahogy a programban is találkozhatunk velük!

1. A szabályos kijelölés eszközei

Rectangular Marquee Tool (Téglalap kijelölő eszköz)

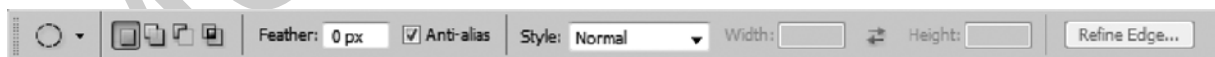
Ahogy az eszköz neve is utal rá, segítségével a legegyszerűbb, négyyszögletes területeket tudjuk kiválasztani, kijelölni. Önmagában inkább hirdetések színtónusainak kialakításakor és más hasonló, négyyszögletes területekhez szokás használni. A Feather (Lágyítás) opcióval a létrejött kijelölés szélei nem éles pereműek lesznek, hanem a meghatározott képpont-távolságon belül elmosódtak. A Style (Stílus) a kijelölés méretét és alakját szabályozza. A normál az alapeset, amikor az egérrel szabadon szabályozhatjuk a méretet. A Fixed ratio (Rögzített arány) használatkor a kijelölés szélességének (Width) és magasságának (Height) arányát adhatjuk meg, ami a kijelölés méretétől függetlenül állandó marad. A Fixed size (Rögzített méret) használatával pedig előre meghatározott szélességű és magasságú, négyyszögletes kijelöléseket hozhatunk létre. (6. ábra)

6. ábra. A Rectangular Marquee Tool beállítási lehetőségei

Elliptical Marquee Tool (Ellipszis kijelölő eszköz)

Az előbbi eszköztől csupán alakjában, illetve az általa kijelölhető terület alakjában tér el. Körök és oválisok kijelölésében segít. Az opciós sávon egy plusz lehetőséggel többet kapunk. Az Anti-alias (Élsimítás) lehetősége, amivel a kiválasztás kontúrját, széleit tudjuk lágyabbá tenni. Az eljárás tulajdonképpen a kijelölt terület szélső képpontjai és a környezet képpontjai között képez finom átmenetet. Ilyenkor a határvonalhoz közel eső képpontok egy része csupán bizonyos mértékben lesz kijelölve. Élsimítással a rajzolás, festés és montázsok készítése során is gyakran élnek, hogy a szélek lágyabb hatásúak legyenek. (7. ábra)

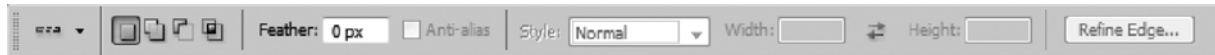

7. ábra. Az Elliptical Marquee Tool opciós sávja

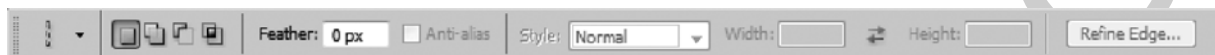
A Single Row Marquee Tool és a Single Column Marquee Tool (Egy képpont-soros és egy képpont-oszlopos kijelölés)

Ezen két eszköz segítségével 1 képpont széles sávot tudunk koncentrálni a szerkesztés során, ami vízszintesen egy képpont-sor, vagy függőlegesen egy képpont-oszlop terület kijelölését jelenti. Ez a lehetőség főleg a videotechnikában hasznos, de előfordul, hogy összetettebb fotómontázsokban is használják. A legtöbb beállítás ennél a két eszköznél eleve értelmetlen, ezért nem is használható. A Feather (Lágyítás) lehetősége ugyan él, de 0 képpontnál nagyobb értékű használata, a kijelölt terület elmosódásával jár. (8–9. ábra)

8. ábra. Single Row Marquee Tool opciók sávjai

9. ábra. Single Column Marquee Tool opciók sávjai

2. A szabadkézi kijelölés eszközei

Lasso Tool (Lasszó eszköz)

A lasszó eszköz segítségével szabad kézzel, bármilyen alakzatot rajzolhatunk a kijelölés területének. Az eszköz működése valóban hasonlít a ceruza és a lasszó használatához. Jellemző, hogy a felhasználók valóban gyorsan „körbelasszóznak” egy-egy kívánt területet, így kijelölve azt. Az opciók sáv a korábbiakban már ismertetett lehetőségeket nyújtja. (10. ábra)

10. ábra. A Lasso Tool beállítási lehetőségei

Polygonal Lasso Tool (Sokszög lasszó eszköz)

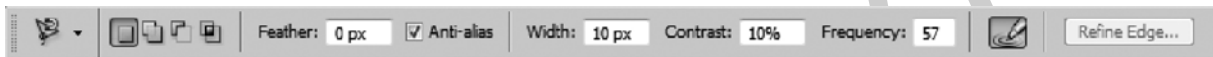
A sokszög lasszó eszköz némileg átmenet a szabadkézi és a szabályos kijelölő eszközök között. Használatával egyenes szakaszokkal készíthetünk kiválasztásokat, amelyek teljesen szabálytalan sokszög formát ölthetnek. Sokszor használják egy-egy bonyolultabb tárgy kijelölésére, ha azt gyorsan, de mégis még elfogadható minőségben és részletességgel kell kijelölni. Az eddigiekhez képest nem találunk új funkciót az opciók sávon. (11. ábra)

11. ábra. A Polygonal Lasso Tool opciói

Magnetic Lasso Tool (Mágneses lasszó eszköz)

Ez az eszköz a kettő előző kombinációja. Az eszköz használata közben a képen meglévő kontrasztokat „keresi” és ez alapján jelöli ki az adott területet. Mindeközben a sokszög lasso eszközhöz hasonló pontokat is felvesz, de a végleges kijelölésben ezek a pontok elvesztik jelentőségüket. Főként egymástól élesen elkülönülő területek, rendkívül gyors, de gyakran kissé pontatlan kijelölésére használják. Használata tehát erősen függ a kép tartalmától is. A Width (Szélesség) értéke az kurzormutatótól itt megadott sugárban érzékeli a kontrasztokat, szegélyeket. Az eszköz szegélyérzékenységét a Contrast 1 és 100% közötti megadásával állíthatjuk. Nagyobb érték esetén a program csak a jelentősebb kontraszteltéréseket veszi figyelembe, míg kisebb érték megadásakor a kisebb eltérésekre is reagál. A Frequency (Sűrűség) segítségével az eszköz által használt rögzítési pontok sűrűségét szabályozhatjuk 1 és 100 közötti értékkel. A nagyobb érték, nagyobb sűrűségnek felel meg. Így elvileg részletgazdagabb, bonyolultabb kijelölésekre is használható az eszköz. Az opciós sáv végén egy új gomb is megjelenik. A gomb a digitális rajztáblák használatakor a toll nyomásérzékenységét kapcsolja ki vagy be. (12. ábra)

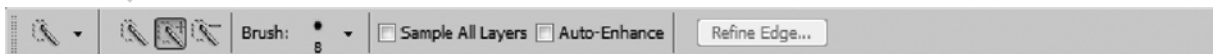
12. ábra. Opciós sáv a Magnetic Lasso Tool-hoz

A szabadkézi eszközök esetében, ha nem fejezzük be a kijelölést, vagy nem térünk vissza a kijelölés befejezésekor a kurzormutatóval a kiindulási pontra, akkor az eszközök egy egyszerű egyenessel, automatikusan befejezik a műveletet, bezárják a területet a két végpont között.

3. A színminta alapján történő kijelölés eszközei

Quick Selection Tool (Gyorskijelölő eszköz)

Az eszköz segítségével egy állítható kerek ecsetheggyel gyorsan, festésszerűen jelölhetünk képrészleteket. Az ecsethegy húzásakor a kijelölés kifelé tágulva automatikusan megkeresi és követi a kép kontrasztos éleit. Az eszköz a Varázspálcahoz hasonlóan a kép hasonló színű részeit jelöli ki. A Brush (Ecset) segítségével az eszköz méretét változtathatjuk. A Sample All Layers (Összes réteg mintavétele) opcióval minden bekapcsolt réteg tartalmát figyeli és érzékeli az azonos, vagy hasonló árnyalatokat. Az Auto-Enhance (Automatikus javítás) funkcióval pedig csökkenthető a kijelölés határvonalainak durvasága, darabossága. (13. ábra)

13. ábra. A Quick Selection Tool-hoz tartozó opciók

Magic Wand (Varázspálca eszköz)

A Varázspálca a legkisebb beavatkozással használható kijelölő eszköz. Működése során az első, rákattintással kijelölt képponttal azonos, vagy ahhoz közeli színű, alapesetben szomszédos képpontokat választja ki. Ennél az eszköznél tehát egyáltalán nincs szükség a körvonalak követésére, rajzolására. Itt található a Tolerance (Tűrészhatár) értékmező, ami a kijelölt képpontok színtartományát adja meg. 0 és 255 közötti érték adható meg. Alacsony érték megadásával a kijelölt képponttal csaknem megegyező színű képpontok, míg a magasabb érték beírásával, szélesebb színtartomány kijelölése válik lehetővé. Itt is alkalmazhatjuk az élsimítást, valamint beállíthatjuk a Contiguous (Szomszédos/Folyamatos), opcióval, hogy a program kizárólag a szomszédos képpontokat jelölje ki. E nélkül az eszköz a teljes képen kijelöli a hasonló színű képpontokat. (14. ábra)

14. ábra. Paraméterek a Magic Wand-hoz

3. A kijelölések speciális típusai

Az eddig megismert általános kijelöléseken kívül két olyan lehetőséget is igénybe vehetünk a Photoshop-ban, amelyek egyedi igényeket szolgálnak ki. Lássuk ezt a két módot!

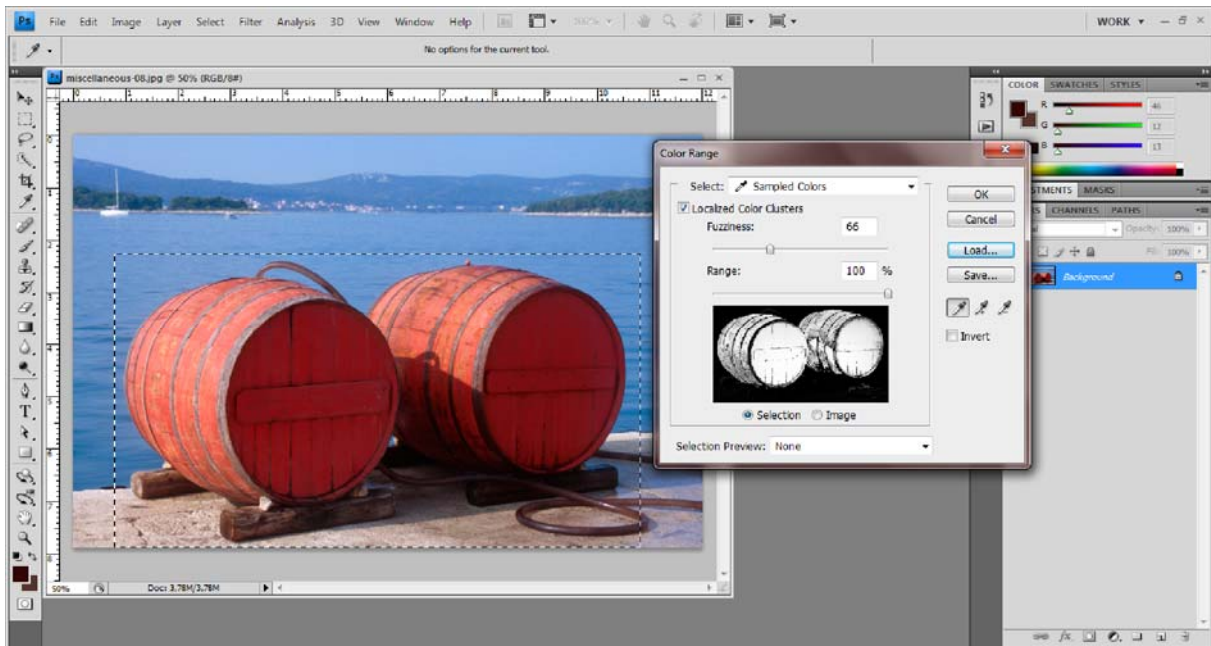
1. A Color Range (Színtartomány) parancs

A kijelölések használatakor gyakran felmerül az igény a meglévő kijelölések finomítására, vagy a korábban emlegetett Refine Edge (Kijelölés széleinek finomhangolása) funkcióra is szükség lehet. Ezeket a Select (Kijelölés) menüben gyűjtötték össze a program alkotói. Minden kijelölésekkel kapcsolatos módosítás és transzformáció itt található, amit vagy egyáltalán nem, vagy csupán részben tudunk szabályozni az opciós sáv segítségével.

A kijelölési parancsok között található a Color Range (Színtartomány) elnevezésű is. Ez a parancs az azonos színű területeket választja ki, akárcsak a varázspálcával, itt azonban többnyire nem egybefüggő területet kapunk eredményül.

Ez az egyetlen olyan kijelölő parancs, ami az aktuális kiválasztáson belül érvényesül, vagyis ha már van, akkor csak a meglévő kijelölésben veszi figyelembe a kiválasztandó színeket. Amennyiben nincs aktív kijelölés, akkor az egész képpel fog dolgozni.

A parancs kiadása után egy párbeszédablakban szabályozhatjuk a kijelölés működését, ahogyan a 15. ábrán lévő példában is látható. A Select (Kiválasztás) opcióval egy adott színcsatornára, illetve színtartományra lehet szűkíteni a kijelölést. Lehetőség van akár a szerkesztett kép színtartományán kívüli definiálásra is, de ezen esetekben nem szabhatjuk testre a kijelölés beállításait. A Fuzziness (Tűrészhatár) csúszka a színkiválasztás tőrését határozza meg hasonlóan a varázspálca Tolerance értékéhez. Nagyobb érték, nagyobb színtartomány kiválasztását eredményezi.

15. ábra. A Color Range párbeszédablaka, amint egy aktív kijelölésben a hordó színeinek tartományára szűkítjük a kiválasztott területet

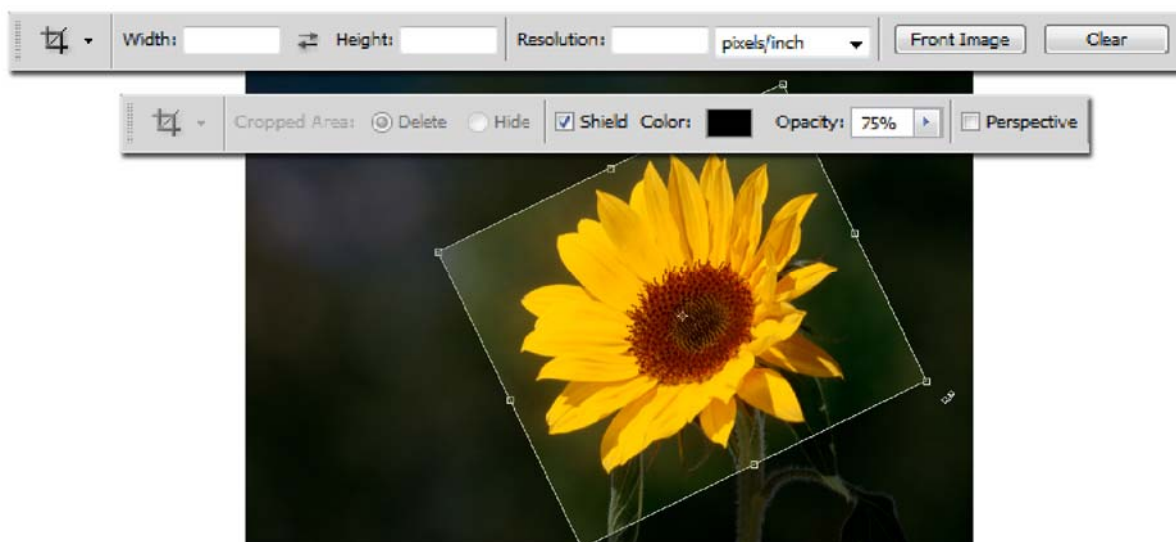
A panel jobb oldalán találjuk a megszokott vezérlőgombokat. Közvetlenül alattuk három pipettára emlékeztető gombot találunk. Az elsővel mindig új színtartományt határozunk meg. A másodikkal hozzáadunk a már kijelölt színtartományhoz, míg a harmadikkal éppen kivonunk abból.

A Save és Load gombok használatával elmenthetjük és visszatölthetjük a Color Range beállításait. Az opció akkor lehet hasznos, ha sok hasonló karakterisztikájú képen kell közel azonos, színtartomány alapú kijelölést végeznünk.

A párbeszédablak közepén követhetjük a kiválasztás folyamatát, a kiválasztott képpontok alakulását. A Selection Preview-val (Kijelölés előnézete) beállíthatjuk, hogy miként jelenjen meg a kijelölés az előnézetben.

2. A kép méretre vágása (Crop Tool). Kijelölés, ami nem kijelölés

A kijelölések területi elveivel teljesen azonos módon és más tulajdonságaiban is hasonlóképpen működik a kijelölő eszközökhöz a Crop Tool (Vágó eszköz). A legfontosabb különbség a kijelölésekkel szemben, hogy a vágás során kijelölt terület a kép végrehajtás utáni méretét fogja jelenteni. Azt a területet, amit kijelölünk a vágó eszközzel, az lesz a kép későbbi mérete.

16. ábra. Egy vágás és forgatás művelet, a vágóeszközhöz tartozó opciós sávval a művelet előtt és alatt

Az eszköz kiválasztása után az egér gombjával a képre kattintva, a gomb nyomva tartása mellett kijelöljük a vágandó terület méretét. Ez lesz a megtartandó terület. A kijelölés után a terület határait lassan, körbe futó, szaggatott vonallal jelzi a szoftver, hasonlóképpen a normál kijelölésekhez. Ebben az esetben azonban 8 fix pontot is kapunk a keret részeként. Ezt a keretet nevezik befoglaló keretnek (Bounding Box), a pontok pedig az úgynevezett főtárcsák. Segítségükkel a művelet végrehajtása előtt pontosítható, vagy akár forgatható a kiválasztott területet. A végrehajtás egy Enter (Return) billentyű lenyomásával, vagy a kiválasztott területre kétszeri kattintással véglegesíthető. A végrehajtás eredményeként a kijelölt terület lesz a kép új mérete.

A vágó eszköznek is van opciós sávja. Az eszköz használatakor ennek két állapota van. A vágás megkezdése előtt (16. ábra, felső opciós sáv) meghatározhatjuk a majdani kép kívánt szélességét, magasságát és a Resolution (Felbontás) értékmezőbe beírhatjuk, hogy a kép a vágás után milyen PPI (pixel per inch) felbontású legyen. A Front Image (Kiindulási kép/Elülső kép) gombbal bekérhetjük az eredeti kép méreteit és felbontását, így nem kell külön ezeket az értékeket bogarásznunk. A Clear (Törlés) gomb pedig ezeket a mezőket törli.

A vágás megkezdése után az opciós sáv megváltozik (16. ábra, alsó opciós sáv). A Cropped Area (Levágott terület) két kapcsolójával megtartható (Hide – Elrejtés), vagy törölhető (Delete – Törlés) a levágott terület a keletkező képfájlban. Az elrejtett terület láthatóvá tehető, ha a képet elmozdítjuk a Mozgató eszközzel. Ennek az opciónak csak normál réteg esetében van értelme, ezért csak abban az esetben érhető el. Egyszerű kép esetében az opció nem elérhető, ahogy az a 16. ábrán is látható. Az opciós sáv hátsó részében a vágáson kívül eső terület (Shield) megjelenítését szabályozhatjuk. Megadható a kívánt szín és annak átfedése (Opacity) is. A Perspective (Perspektíva) kapcsoló segítségével perspektivikusan döntött vágásokat végezhetünk.

A legtöbb kijelölés esetében használható a Shift billentyű a kijelölés folyamán. Ekkor az eszköznek megfelelő szabályos alakzatban hozhatjuk létre a kijelölésünket. Így például a téglalap kijelölő eszköz és a Shift billentyű együttes használatával négyzet alakú területet jelölhetünk ki.

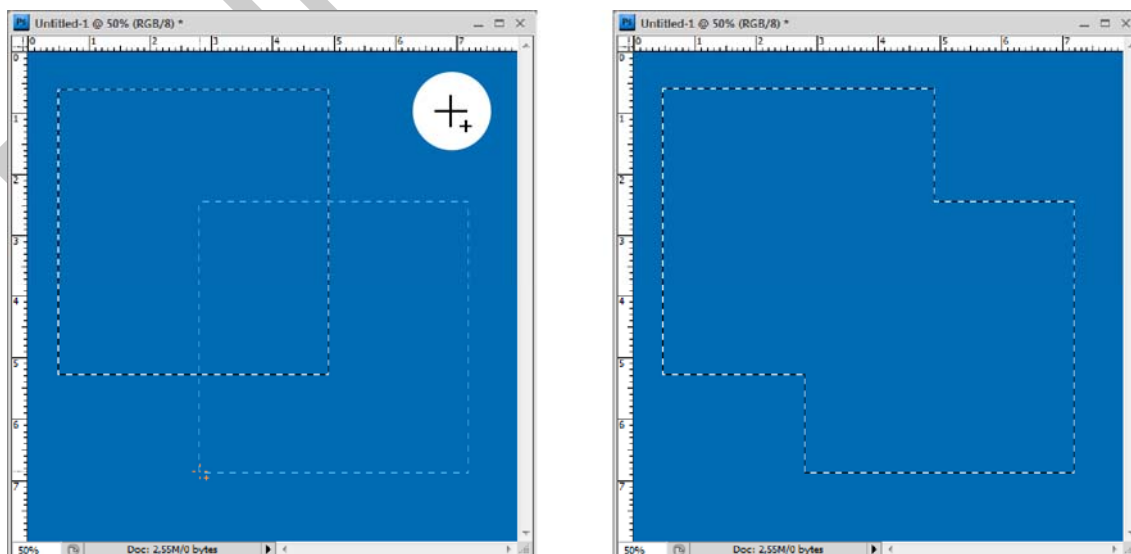
A KIJELÖLŐ ESZKÖZÖK HASZNÁLATA. MŰVELETEK A KIJELÖLÉSEKKEL

A kijelölő eszközök részletes megismerése után, most ismerjük meg azok gyakorlati használatát. A különböző kijelölések előnyeit, hátrányait, illetve a kijelölésekkel végrehajtható műveleteket néhány gyakorlati példán keresztül mutatjuk be.

1. A szabályos kijelölések használata

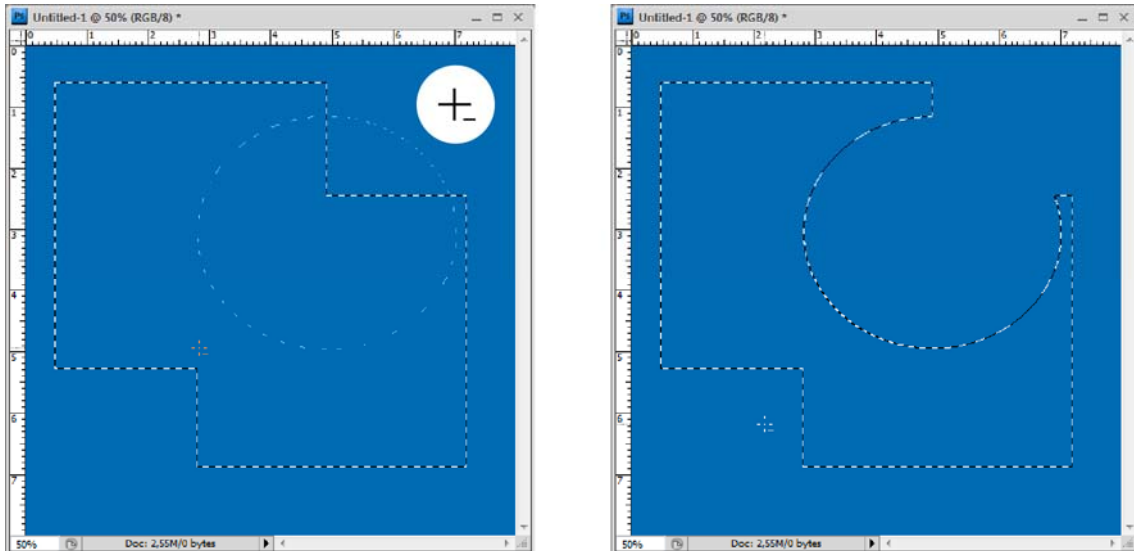
Merész lenne kijelenteni, hogy a szabályos kijelölő eszközök a leggyakrabban használt ilyen jellegű eszközök a Photoshopban, vagy akár más képszerkesztő programban. Az adott eszközök használatát ugyanis mindig az éppen szerkesztés alá vont kép tartalma határozza meg. Éppen ezért a legtöbb fotó jellegű képen igen kevésszer lehet ezeket az eszközöket munkára fogni. Általában is igaz az ilyen típusú kijelölésekre, hogy főként egyszerű szerkezetű, egy rétegű képeknél használatosak.

A kijelölés területéhez hozzáadhatunk és kivonhatunk egy másik kijelölést, vagy akár a másik területkijelöléssel közös metszetet hozhatunk létre. A 17. ábra bal oldali felén jól látható, amint egy téglalap kijelölő eszközzel egy másik, hasonló területet adunk hozzá a meglévőhöz. A két terület összevonását az opciós sávon már korábban tárgyalt négy gombbal szabályozhatjuk. Ha az első gomb aktív, akkor mindig új kijelölés jön létre. Ha a második gombot nyomjuk le, akkor a meglévő kijelölések területét tudjuk az ábrán látható módon hozzáadni a területhez. Ennek végeredménye látható a 17. ábra jobb oldali felén. A gombok állapotát a kijelölő eszközök változásában is nyomon követhetjük. Hozzáadás esetén ugyanis az eszköz mellett megjelenik egy kis plusz jel is.

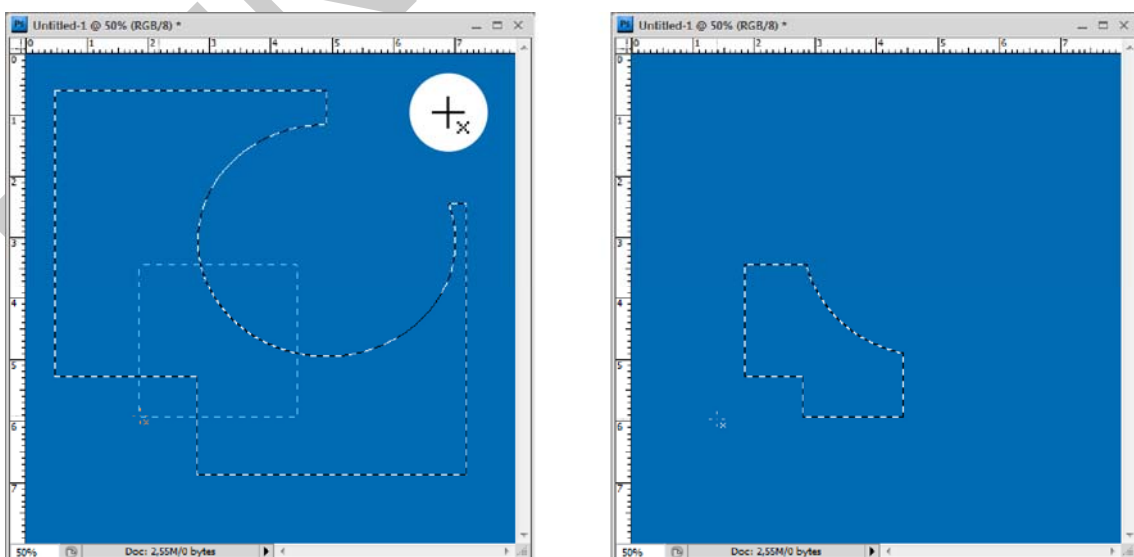
17. ábra. Két kijelölés összevonása és a művelet eredményeként létrejött új kijelölés

Az új területen most egy területkivonást hajtunk végre. A kivonást most egy ellipszis kijelölő eszközzel végezzük. Így demonstrálható, hogy a kijelölt területek bármelyik kijelölő eszközzel tovább alakíthatóak. A kivonáshoz a kijelölő eszközök opciós sávján található, kijelölési beállításokat szabályozó gombok közül a harmadikat kell bekapcsolni. A 18. ábra bal oldalán a kijelölés folyamata, jobbra az eredménye látható. Kivonás esetén a kijelölő eszközök kurzormutatója mellett egy kis mínusz jel jelenik meg.

18. ábra. Területkivonás. Megfigyelhető az eszköz melletti kis mínusz jel

Példánk utolsó mozzanataként nézzük meg a kijelölt területből, miként vehetünk egy új területtel közös metszetet! Most ismét a téglalap kijelölő eszközzel dolgozunk. Az opciós sávon a negyedik, utolsó gombot aktiválva egy kis „x” jel jelenik meg. A művelet folyamatát és végeredményét a 19. ábra mutatja be.

19. ábra. Metszet létrehozása meglévő és újonnan definiált területekből

A kijelölésekre a végrehajtott műveletek után már többnyire nincs szükségünk. A kijelölések megszüntetésére a Select (Kijelölés) menü Deselect (Kijelölés megszüntetése) parancsával, vagy a CTRL + D billentyűkombináció használatával van lehetőségünk. Ez a módszer mind-egyik kijelölésnél használható.

Egy életszerű példával folytatva, egy olyan feladatra használjuk a téglalap kijelölő eszközt, amely egy kép bizonyos részletének színbeli, gyors módosításához szükséges. Válasszuk ki a téglalap kijelölő eszközt (Rectangular Marquee Tool)! A 20. ábrán látható módon kijelöltük az egyik emelet szintjét.

20. ábra. Az első pillantásra jónak tűnő kijelölés a nagyításban már jól látható pontatlansággal dolgozott

Azt várnánk, hogy a kijelölés pontos és egy művelettel, valamint ezzel az egy eszközzel ki tudjuk jelölni a kép, szerkesztésre váró részletét. A nagyításnál azonban egyértelműen lát-szik, hogy több helyen is pontatlan a kijelölés. Ennek több oka is lehet a 20. ábrán látható képen, de a leggyakoribb probléma a fényképezőgépek objektívjének geometriai torzítása, amit a képek is tartalmazni fognak. A legtöbb képszerkesztő programban ezt külön opcióval kiküszöbölhetjük, de mi most egy egyszerűbb megoldáshoz fogunk folyamodni.

A pontos pozicionálásban, igazításban lehet segítségünkre, hogy a kurzorbillentyűk segítsé-gével egy képpontos lépésekben, a négy fő irányban tudjuk mozgatni a kijelöléseket.

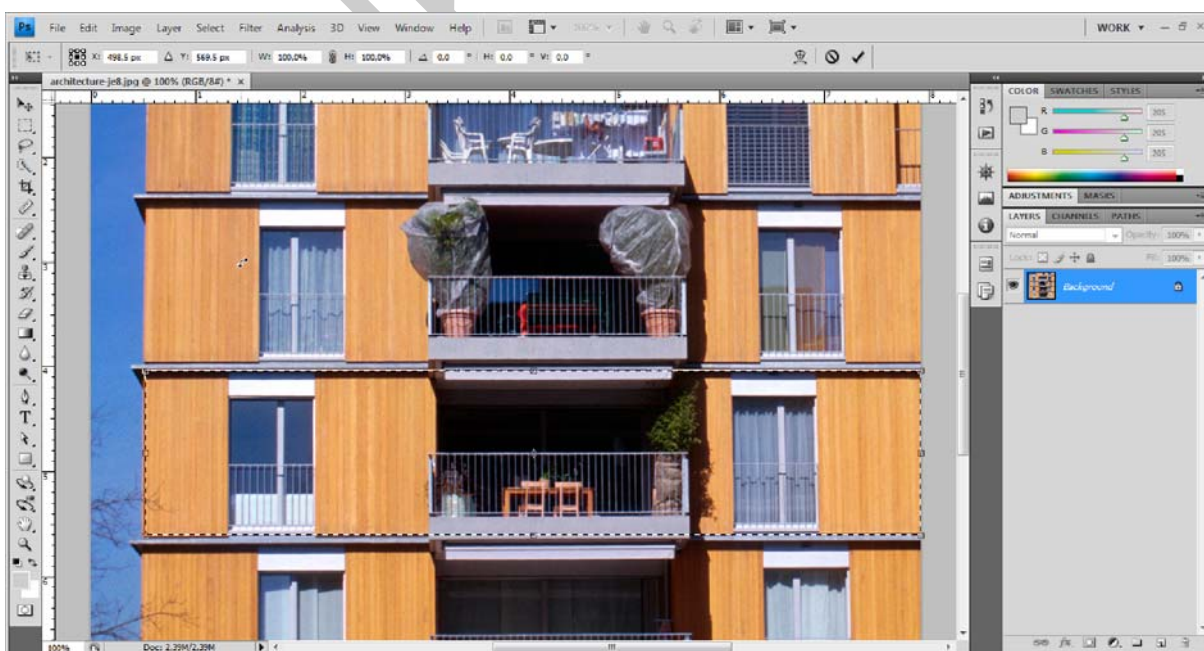
KIJELÖLÉS LEHETŐSÉGEI. A KIJELÖLT TERÜLET NÖVELÉSE, CSÖKKENTÉSE

A 20. ábra, jobb oldalán, a bekarikázott és kiemelt részen egyébként, még egy fontos opciót figyelhetünk meg. A kurzormutató az eddigiektől eltérő képet mutat. Ha ilyenkor, az eszközt a kijelölésen belül tartva, lenyomjuk az egérgombot, akkor az aktív kiválasztást mozgathatjuk el a kép más részére. Ez az opció a legtöbb kijelölő eszköznél elérhető.

Figyelem! A kijelölő eszközzel mozgatott kijelölések képpontjai nem mozognak el. Ilyenkor csupán a kijelöléskeret mozog. A képpontok, képrészletek mozgatására a mozgató eszköz (Move Tool) szolgál.

A feladat szempontjából a kinagyított rész a legproblémásabb, így most a kijelölésünk ezen részét fogjuk gyorsan és egyszerűen korrigálni.

A kijelöléseket létrehozásuk után különböző transzformációkkal, átalakításokkal tudjuk módosítani. A Select (Kijelölés) menüben találjuk a Transform Selection (Kijelölés átalakítása) parancsot. Ha ezt a parancsot kiadjuk, akkor a kijelölésünk kap egy befoglaló keretet, amelynek segítségével tudjuk a kijelölt területet méretezni, forgatni, vagy éppen a sarkait módosítani. A kijelölés átalakítása parancs kiadásakor megjelenő befoglaló keretet mutatja be a 21. ábra. Az ábrán azt is megfigyelhetjük, hogy a parancsnak saját opciós sávja van, ahol sorrendben a főbb beállításokat tudjuk számszerű értékkel megadni. Elsőként egy miniatűr befoglaló keretet látunk, ahol megadhatjuk a keret fix pontjait. A kiválasztott fix pont – amit a többi ponthoz képest feketére színez a program – nem fog mozdulni, bármilyen értéket is írunk az opciós sáv mezőibe. Az ezután következő két értékmezőben a szélességet és magasságot adhatjuk meg képpontokban. A további két mezőben ezek arányait változtathatjuk százalékosan. A két mező között lévő lánc ikonnal az oldalak megőrzik egymáshoz viszonyított arányukat. Végül a forgatás, valamint a vízszintes és a függőleges tengely szerinti döntés fokát változtathatjuk meg.

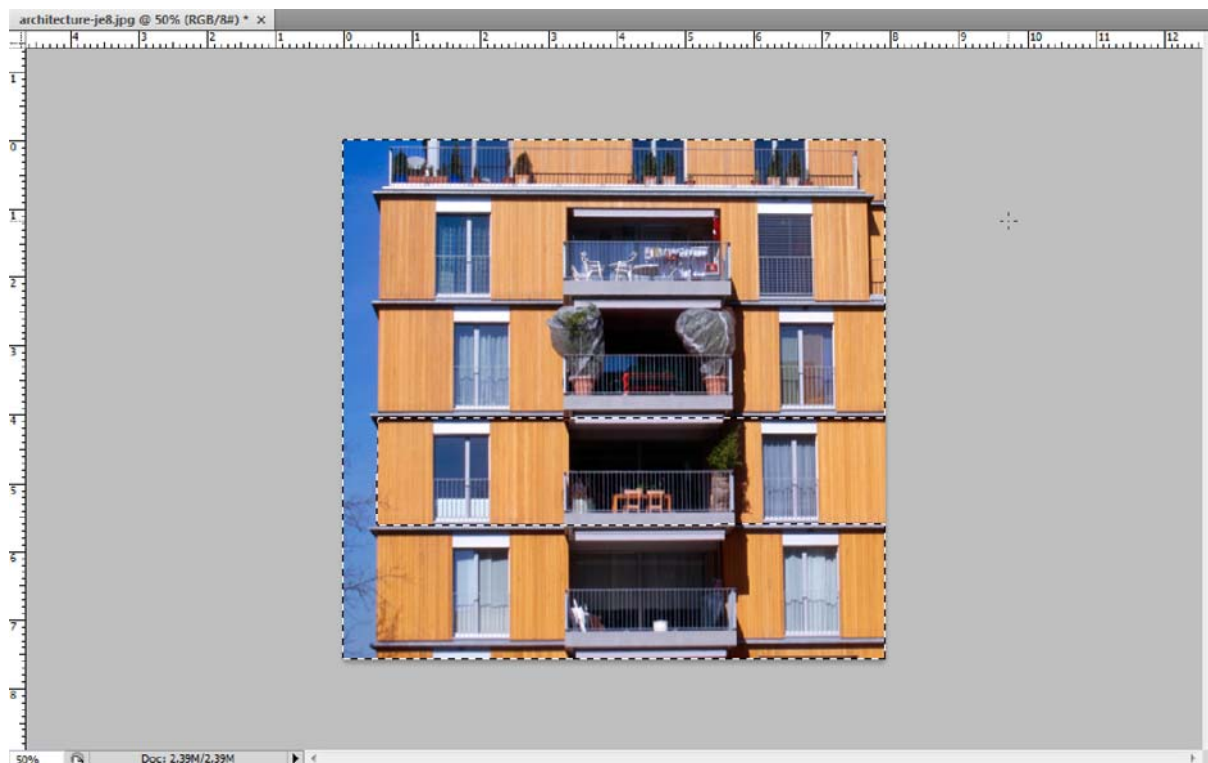
21. ábra. A Transform Selection (Kijelölés alakítása) parancs eredményeként megjelenő befoglaló keret és annak fogópontjai, valamint a parancs opciós sávja

Amint megjelenik a befoglaló keret, máris nekiláthatunk a méretezésnek, forgatásnak, döntésnek, vagy éppen a sarkok elmozdításának. Ha a CTRL billentyűt nyomva tartva a bal alsó sarkát megfogjuk a kijelölés befoglaló keretének, akkor azt a többitől függetlenül a megfelelő pozícióba tudjuk mozgatni. A kijelölt területünk így már megfelel a további feladatnak. A pontos beállítás után, művelet végrehajtásához Enter, kétszeri kattintás a területbe, vagy az opciós sávon található pipára klikkelés szükséges. A műveletet és a hozzá tartozó kurzor-mutatót a 22. ábra bekarikázva illusztrálja.

22. ábra. A bekarikázott részletben történik a módosítás, miközben a CTRL (Apple számítógépeken: Command) billentyűt folyamatosan lenyomva tartjuk

A továbbiakban egy szintén gyakori műveletre lesz szükségünk. A feladat az, hogy a most kijelölt emeleten kívül, a kép többi része, fekete-fehér (egészen pontosan szürkeskálás) legyen, amíg az emelet marad színes. Ehhez a kijelölt területen kívüli, össze többi képpontra lesz szükségünk. Vagyis meg kell fordítanunk a kijelölést. Ezt a Select (Kijelölés) menüben található Inverse (Inverz) paranccsal tudjuk végrehajtani. A parancs eredményét a 23. ábra illusztrálja.

23. ábra. A kijelölt terület a megfordítás után, amikor már csak egy lépés választ el a végeredménytől

A szerkesztési végcél eléréséhez már csupán egy lépés van hátra. Ez természetesen már nem fogja módosítani a kijelölt terület méretét. További kijelölésekre már nincs szükségünk. A kijelölésen belüli képpontokkal, azt csinálhatunk, amit csak szeretnénk, illetve amire a program lehetőséget ad. Menjünk az Image (Kép) menübe! Válasszuk ki az Adjustments (Korrekciók) almenüt és azon belül adjuk ki a Black and White (Fekete-fehér) parancsot! Ha elfogadjuk az alapértelmezett paramétereket, akkor a kijelölésen belül található képpontok színértékei elvesznek és csupán az intenzitásuk alapján a fekete és a fehér közötti értékekkel jelennek meg. Vagyis a kép színeit semlegesítettük. A 24. ábrán bemutatott végeredményt, illetve ezt az egyszerű trükköt gyakran használják művészi hatás elérésére, vagy egy képrészlet erőteljesebb hangsúlyozására, hangulatkeltésre.

24. ábra. A jobb érzékelhetőség kedvéért a kiindulási állapotot állítottuk a végeredmény mellé. Az egy szem epret a tömegből kiemelő közhelyszerű kép juthat eszünkbe, amit ugyanezzel a technikával készítették.

Figyelem! Az opciós sáv minden esetben az utoljára használt értékekkel dolgozik. Ha valami nem úgy működik, ahogy azt várnánk, akkor érdemes először itt megnézni a beállításokat. Célszerű arra is rászokni, hogy minden művelet után alaphelyzetbe állítjuk az opciós sávokat. Ugyanez más képszerkesztő programok eszközhasználatáról is elmondható.

2. A szabadkézi eszközök lehetőségei a gyakorlatban

Annak érdekében, hogy jól látható legyen a kijelölendő objektum, valamint könnyen megkülönböztethető legyen az egyes kijelölő eszközök eredményessége, egy fehér háttérbe helyezett paradicsomot ábrázoló képpel fogunk dolgozni.

A feladat tehát a leggyakoribb, szabadkézi kijelölő eszközöket használva a képen látható paradicsomot kijelölni. Az egyszerűség kedvéért a legtöbb eszközt alapbeállításokkal használtunk a feladat közben. Amelyiknél az opciós sávon bármilyen változtatásra sor került, arról említést teszünk majd.

Elsőként a lasszó eszközzel próbáljuk meg körbejelölni a paradicsomot. Az eredmény meglehetősen siralmas. A pontatlanságot még meglehetősen jóindulattal sem lehet figyelmen kívül hagyni. Az eszköz gyakorlatilag minden kézremegést és apróbb egérmozdulatot reprodukál a kijelölés közben.

25. ábra. A lasszó eszköz „eredményessége”

Így tehát az egyszerűbb alakzatok pontos körbejelölésére sem alkalmas a lasszó eszköz. Felmerül a kérdés, hogy akkor vajon mégis mikor és mire használható? Ha egy képen gyorsan kell több dolgot kijelölnünk és a pontosság elhanyagolható, akkor erre a feladatra kiváló eszköz. Példaként álljon itt egy színes filctoll-rajz meglehetősen gyenge szkenneléséből származó kép, amin ráadásul rengeteg maszat és kosz látható (26. ábra). Ezek gyors kiválasztására és törlésére bátran használható a lasszó eszköz is.

Egy rossz minőségű szkennelés maszatjainak, koszfoltjainak gyors kijelölése után még sok munka vár a képszerkesztőre, ha a képet valóban használni szeretné. Ilyenkor természetesen nem állhatunk meg csupán a foltok eltüntetésénél.

26. ábra. Ahol a lasszó eszköz igazán jól használható

A másik lehetőség a lasszó eszköz megfelelő és pontos használatára, hogy digitális rajztáblával dolgozunk. Egy ilyen eszköz segítségével ugyanis a kéz és az egér nem kívánt pontatlanságai minimalizálhatók.

A következő eszköz, amivel megpróbálhatjuk a feladatot az előzőnél jobb minőségben végrehajtani, a sokszög lasszó eszköz. Az eszköz segítségével és megfelelően rövid egyenes szakaszok kijelölésével a végeredmény egészen elfogadható lesz. A kijelölési folyamat befejezéséhez a kiindulási pontra kell újra rákattintanunk. Ennél az eszköznél a felhasználó lelkiismeretessége, következetessége nagyban befolyásolja a kijelölés minőségét is.

27. ábra. A sokszög lasszó eszközzel már sokkal szebb kijelölés hozható létre

Most nézzük meg azt, hogy milyen eredménnyel járunk, ha a mágneses lasszó eszközzel kezdünk neki a paradicsom kijelölésének! Ezt az eszközt is gyári, alapértékekkel használjuk. Az alap kontrasztkövetési érték (10%) most éppen a mi malmunkra hajtja a vizet, hiszen elég jól látható és színben is erősen elkülönülő kontrasztot kell végigkövetnünk. Ha ennél is kényelmesebben és gyorsabban szeretnénk dolgozni és hasonló karakterisztikájú, erős kontrasztú tárgyat kell kijelölnünk, akkor az eszköz működési sugarán is növelhetünk. Akár az alapérték (10 képpont) többszörösével is megfelelően működik majd az eszköz. Mi most mégis az alapértékeket használjuk. Így talán jobban érzékelhető az eszközök közötti különbség.

Amint elkezdjük a körbejelölést, máris érzékeljük, hogy ez egy rendkívül gyors és kezes eszköz, amivel szinte másodpercek alatt végezhetünk a művelettel. Az eredmény pedig nagyon biztató (28. ábra). Tehát kijelenthetjük, hogy a szabadkézi kijelölő eszközök közül az utolsóval tudunk a legszebben és egyúttal a leggyorsabban is dolgozni. Ne feledjük azonban, hogy ez a kép kifejezetten kedvezett az eszköznek!

28. ábra. A mágneses lasszó eszköz, amint újra a kiindulási pont fölé érkezik, jobbra pedig a kijelölés eredménye

3. A színminta alapján történő kijelölés lehetőségei

A korábban megismert kijelölő eszközök közül csupán a színminta, illetve színtartomány alapján működő eszközöket nem vizsgáltuk meg működés közben. A könnyebb összehasonlíthatóság és viszonyítási alap megtartása érdekében továbbra is a paradicsomot ábrázoló képpel dolgozunk. Ismételten mindkét eszközt alapbeállításokkal használjuk.

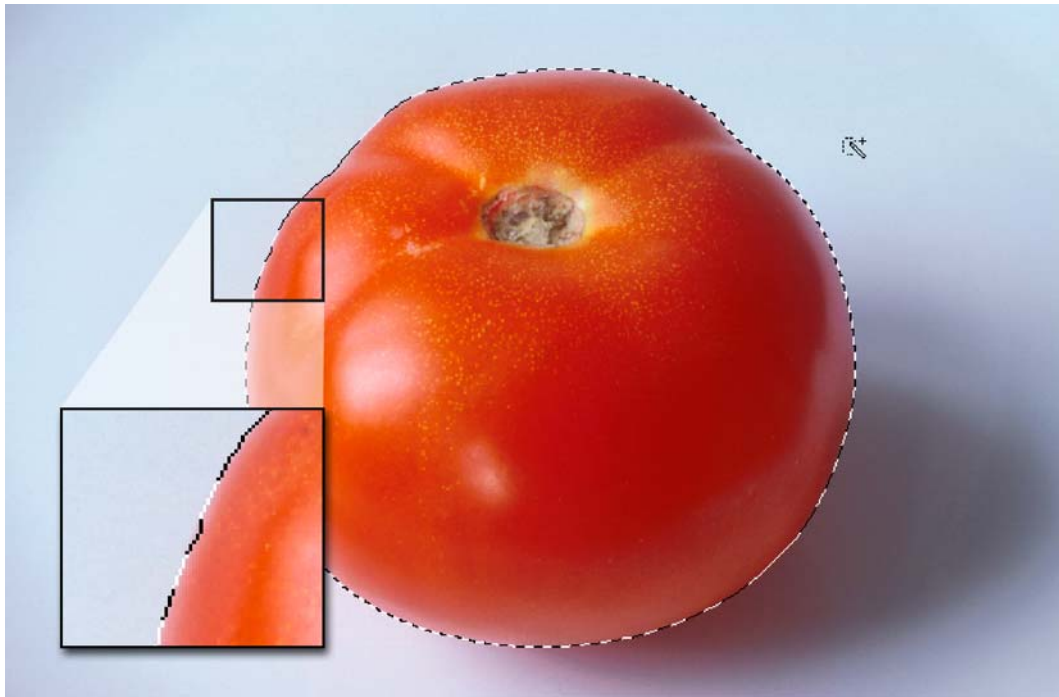
A Quick Selection Tool (Gyorskijelölő eszköz) lesz a következő eszközünk, amivel megpróbáljuk minél egyszerűbben, gyorsabban és hatékonyabban kijelölni a paradicsomot. Az eszközöt folyamatosan nyomva tartott egérgomb mellett használva a különböző színeken végighaladva vele, azok szomszédos árnyalatait, valamint a rokon árnyalatok kontrasztjait is figyelembe veszi a kijelöléskor. Amint azt a 29. ábrán látjuk már az első néhány centiméter után jelentős területeket jelöl ki az eszköz. A 30. ábrán már a végeredményét látjuk a műveletnek, amit szinte egy-két mozdulattal értünk el.

29. ábra. Gyorskijelölő eszköz működés közben

A 30. ábra nagyítása egyúttal az is megmutatja, hogy habár kisebb hibák felfedezhetők a kijelölés körvonalában, mégis eddig ez tekinthető az ilyen feladatok leggyorsabb és leghatékonyabb eszközének. Nem véletlen, hogy sok esetben ezt az eszközt használják a szakemberek. Ha esetleg jobb kontúrkövetést akarunk elérni, akkor még mindig megpróbálhatjuk az eszköz opciós sávjában a mintavételező ecsetméretet változtatni, vagy utólagosan a Refine Edge (Kijelölés széleinek finomhangolása) parancsot kiadva tovább finomítani a széleket. Az sem kizárt, ahogy azt már korábban is bemutattuk, hogy más kijelölő eszközökkel is dolgozunk egy adott feladaton.

30. ábra. A nagyításban látható, hogy a gyorskijelölő eszköz kisebb hibákat ugyan vétett a kijelölés közben, mégis jó minőségű lett az eredmény

Végül ugyanezt a kijelölést megpróbáljuk a varázspálca segítségével létrehozni. A varázspálca eszköznek megvan az a sajátosága, hogy nem figyeli a kontrasztokat, hanem alapvetően a Tolerance (Tűrészhatár) mezőben megadott érték által felölelt színek tartományára vonatkoztatja a kijelölést. Ahhoz, hogy elég egybefüggő kijelölésünk jöjjön létre ezzel az eszközzel meglehetősen homogén színterületek van szükség. Ugyanis, ha túlságosan nagy értéket adunk meg tűrészhatárként, akkor az, akár más színeket, illetve nem kívánt területeket is a kijelölés részévé tehet. A 31. ábrán az láthatjuk, amint az eszközt alapértékekkel használva próbálunk hasznos kijelölést létrehozni.

31. ábra. A varázspálca egyszeri használatának hatása

32. ábra. A varázspálca hozzáadás opcióval, többszöri kattintás után sem képes megfelelő kijelölést létrehozni

A 32. ábra már azt mutatja, hogy az eszköz többszöri használatával, a hozzáadás funkciót az opciós sávon bekapcsolva, milyen eredményt érhetünk el. A varázspálca eszközzel ennél jobb eredményre csak homogénebb tárgyszíneknél, vagy háttérnél számíthatunk. Megpróbálkozhatunk a fehér háttér kijelölésével, majd a kijelölés megfordítása paranccsal. Mivel azonban a háttérben meglehetősen sok árnyékos, sötétszürke terület is van, ezért itt sem tudjuk megfelelően használni a varázspálca eszközt.

Amikor a varázspálcát ilyen módon használjuk, akkor a kép hasonló színtulajdonságú képpontjait választjuk ki. Ezért, ha az eszközt a szomszédos (Contiguous) opció kikapcsolásával használjuk, akkor szerencsés esetben a kép azonos színű képpontjait tudjuk kiválasztani, akár több rétegen is. A gyakorlati életben ennek a lehetőségnek is van létjogosultsága, de ahogy már többször említettük, a kijelölő eszközök együttes használata általában a legeredményesebb.

A varázspálca használatakor szinte minden esetben javasolt az anti-aliasing (élsímítás) bekapcsolása az opciós sávon.

4. A kijelölések bővítése és szűkítése

A kijelölések finomításának egyik nagyon gyakori esete, amikor a létrehozott terület valamekkora mértékben szeretnénk növelni, kibővíteni, vagy éppen ellenkezőleg; annak területét csökkenteni, szűkíteni szeretnénk meghatározott képponttal. Ezt a műveletet a Select (Kijelölés) menü, Modify (Módosítás) almenüjében található parancsok segítségével hajthatjuk végre, egy már aktív kijelölésen. Ennek a lehetőségnek 1 és 100 képpont közötti a korlátja. Bemutató példánkban egy karácsonyfadísz kijelölésén keresztül mutatjuk be ezeket. A 33. ábrán balról jobbra haladva látjuk a kijelölés módosításának eredményét. Először az eredeti kijelölést, jobbra mellette a 10 képponttal bővített, majd megint jobbra a 10 képponttal szűkített állapotát. Végül a legszélső képen azt látjuk, ahogy a kibővített kijelölést arra használtuk, hogy az önálló rétegen lévő dísznek fehér keretet adva kiemeljük a sötét háttérből.

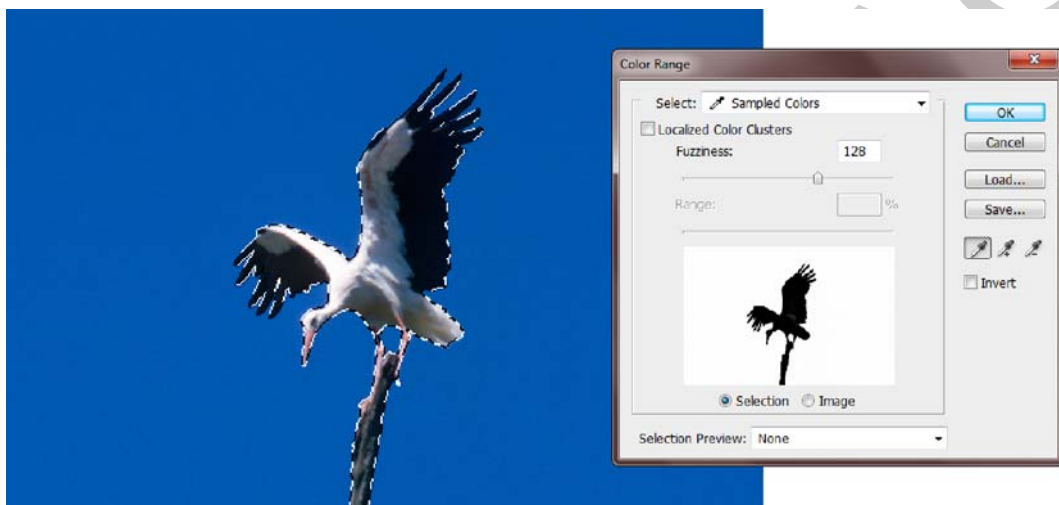

33. ábra. Az eredeti kijelölés, a 10 képponttal bővített és a 10 képponttal szűkített változata és a szerkesztett végeredmény a fehér kerettel

A kijelölés módosításai között szerepel még a kijelöléskeret készítése, az általunk megadott képpont méretű vastagságban, amely egy keret alakú kijelölés az eredeti kiindulási kijelölés területe körül. Szintén itt tudjuk a kijelölés széleit elmosni a Feather (Lágyítás) paranccsal, ami a már kész kijelöléseknél hasznos, illetve itt található a Smooth (Lekerekítés) parancs is ami a kijelölések sarkait kerekíti le az általunk megadott képpont méretű sugárral.

5. Alapműveletek a kijelölt területek tartalmával

A kijelölt területek tartalmát gyakran egy műveletben végzik el a kijelöléssel. Ilyenkor történik a terület mozgatása, duplikálása. Ezeket az alapvető feladatokat a mozgató eszköz segítségével tudjuk elvégezni.

34. ábra. Egy képrészlet kijelölése a Color Range (Színtartomány) paranccsal sokkal egyszerűbb egy ilyen karakterű, szinte egyszínű háttérrel rendelkező képen

A 34. ábrán az első lépést követhetjük nyomon, ahol a színtartomány paranccsal kijelöljük a képen látható gólyát. A gólyát tartalmazó kijelölést mozgatjuk el a jelenlegi helyéről. Ehhez a mozgató eszközre (Move Tool) lesz szükségünk. A mozgató eszközzel a kijelölt területen belül található képpontok elmozdulnak és a mozgatás végén a kijelölés is aktív marad. A mozgatás közben látható kurzort a 35. ábra mutatja a gólya egy részletével. Az eredmény a 36. ábrán figyelhető meg.

35. ábra. Kijelölés mozgatás közben

36. ábra. A bal felső sarokban látható kurzormutató, az ALT billentyű lenyomásakor jelenik meg, jelezve, hogy ennek hatására duplikálás, másolás végezhető el

A következő lépésben a másolást fogjuk végrehajtani. Vagyis a most arrébb mozgatott gólya képe megmarad és ebből készítünk egy másolatot. Ehhez a mozgató eszközt használjuk ismét, de a használat közben az ALT billentyűt is nyomva tartjuk. A 36. ábrán látható a mozgató eszköz megváltozott kurzora is és megfigyelhető, hogy a gólya képének eredeti helyén néhány képpont nem 100%-ban mozdult el. A szintartomány szerinti kijelölés esetén ilyen előfordulhat. Példánkban ettől a hibától eltekintünk.

A másolás végeredménye a 37. ábrán látható.

37. ábra. A másolás eredménye a gólya eredeti helyével, az elmozdított képével és a másolattal

A másolás egyébként természetesen elvégezhető a jól ismert CTRL + C (másolás) és CTRL + V (beillesztés) műveletsorral is. A különbség az, hogy a Photoshop-ban, ekkor mindenképpen egy új réteg is létrejön a másolatból.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A tananyag elsajátításához és a későbbi gördülékeny munkavégzéshez szükséges az angol nyelvű programfelületek ismerete, valamint az angol nyelvű szakoldalak, fórumok és segédletek értelmezése, megértése. Keressen minél több képszerkesztéssel foglalkozó szakmai portált magyarul, majd angol nyelven, az interneten!

Ismerkedjen meg a Photoshop, vagy más elérhető képszerkesztő szoftver általános működésével! Azt fogja tapasztalni, hogy ezekben sok funkció hasonló néven, eszközzel, vagy menüben érhető el.

Hasonlítsa össze a szoftverek magyar és angol kezelőfelületeit! Amennyiben módja van rá, gyakoroljon mindkét kezelőfelülettel, hogy magabiztosan tudja kezelni a szoftvert!

Tanulmányozza az Adobe Photoshop CS4 verziójának magyar és angol nyelvű súgóját! A súgó ingyenesen letölthető a következő internetcímről:

http://help.adobe.com/hu_HU/Photoshop/11.0/photoshop_cs4_help.pdf

http://help.adobe.com/en_US/Photoshop/11.0/photoshop_cs4_help.pdf

A dokumentáció tanulmányozásánál vegye figyelembe, hogy a szakma többnyire inkább az angol nyelvű változatot részesíti előnyben! Ezért a szakmai nyelv is gyakran hivatkozik az angol kifejezésekre.

Tanulmányozza újra át „A kijelölések alapvető típusai és a kijelölések eszközei” című fejezetet!

Próbálja végig az összes kijelölő eszközt! Használja az opciós sávot is és figyelje meg, hogy miként változik az eszközök működése eközben!

A szabályos kijelölő eszközök és az opciós sáv, területi működést szabályozó, négy gombja segítségével próbáljon meg, egy üres képen geometriai alakzatokat kijelölni! Az eredményt könnyen láthatóvá teheti, ha a Paint Bucket Tool (Festékes vödör eszköz) segítségével kitölti a kiválasztott területet.

Gyakoroljon a különböző opciós sávon található beállításokkal úgy, hogy a feladatok végrehajtása után visszaállítja az eredeti, kiindulási állapotot!

Készítsen magának a programban, illetve a kijelölések gyakorlása során tapasztalt angol kifejezésekből, menüpontokból egy szakmai szótárt!

Tanulmányozza újra át, a tananyag második részében található, „A kijelölő eszközök használata, műveletek a kijelölésekkel” című fejezetet!

Keressen az interneten, vagy kérjen tanárától a tananyagban látott képekhez hasonló tartalmú, karakterű képeket és gyakorolja velük a kijelölési műveleteket! A munka során tartsa szem előtt, hogy legalább 25 különböző bonyolultságú képet fel kell dolgoznia a megfelelő gyakorlat, illetve tudásszint eléréséhez!

MUNKATANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Fogalmazza meg röviden, hogy mire használhatók a kijelölések!

---

2. feladat

Húzza alá az alábbiak közül, azokat a programösszetevőket, amelyekre a kijelölések létrehozásakor szüksége lehet!

Kijelölő eszközök, Pen Tool (Toll eszköz), Animation (Animáció) paletta/panel, Opció sáv, File menü, Paint Bucket Tool (Festékes vödör eszköz), Select (Kijelölés) menü, Window (Ablakok) menü, Zoom Tool (Nagyító eszköz)

3. feladat

Írja le, hol és hogyan lehet befolyásolni a kijelölő eszközök területi működését! Sorolja fel a négy alapvető típusát is! Ha ismer több eljárást is, akkor azokat is írja le!

---

4. feladat

Az alábbi táblázat megfelelő oszlopaiba írja be a megismert eszközöket!

Szabályos (vagy geometriai alakzatú) kijelölő eszközök	Szabadkézi (vagy szabálytalan alakzatú) kijelölő eszközök	Színminta alapján működő kijelölő eszközök

5. feladat

Válassza ki és húzza alá a mondat helyes befejezését!

A kijelöléseket...

...széleinek elmosását, csak a kijelölés előtt határozhatjuk meg a Refine Edge (Kijelölés széleinek finomhangolása) paranccsal.

...különösebb megkötések nélkül lehet egymással variálni, összevonni, kivonni, a kívánt kijelölési feladatnak megfelelően.

...csak eszközök segítségével hozhatunk létre és csak az azonos típusú kijelölő eszközök keverhetőek egymással.

6. feladat

Mire való az opciós sáv?

---

7. feladat

Mi történik, ha egy szabadkézi kijelölő eszköz használatakor nem térünk vissza a kiindulási ponthoz?

---

8. feladat

Mire használható a kijelölések közben a SHIFT billentyű?

---

9. feladat

Hogyan szüntetjük meg a már szükségtelen kijelölést?

---

10. feladat

Hogyan lehet a kijelölést mozgatni? Mi történik ilyenkor a kép tartalmával, képpontjaival?

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A kijelölések célja a képek egyes területeinek szeparálása, elkülönítése a többitől. A kijelölt területtel további szerkesztési feladatokat hajthatunk végre. A kijelölés mindig terület alapú.

2. feladat

Kijelölő eszközök, Opciók sáv, Select (Kijelölés) menü

3. feladat

A kijelölt területet módosíthatjuk, ha egy új területet kezdünk kijelölni és az opciók sáv elején található, területi működést szabályozó, négy gomb egyikét kiválasztjuk. Ezek a gombok szabályozzák, hogy az eszköz használatakor új kijelölés, a meglévő kijelölés területéhez hozzáadás, a meglévőből kivonás, vagy az új és a meglévő közös területe, metszete jöjjön létre. Tehát a gombok szabályozzák a kijelölő eszközök területi működését. Szintén ismétlődő eleme a kijelölésre használt eszközök opciók sávjának a Refine Edge (Kijelölés széleinek finomhangolása) parancs gombja, amellyel a már létrehozott kijelölések területének széleit tudjuk finomhangolni, például életleníteni, elmosni, vagy akár a sarkokhoz lekerekítési sugarat adni. A Select menü Modify almenüjének parancsaival pedig, képpont alapon növelhetjük, csökkenthetjük, keretezhetjük, lekerekíthetjük, vagy finomíthatjuk a széleket.

4. feladat

Szabályos (vagy geometriai alakzatú) kijelölő eszközök	Szabadkézi (vagy szabálytalan alakzatú) kijelölő eszközök	Színminta alapján működő kijelölő eszközök
Rectangular Marquee Tool (Téglalap kijelölő eszköz)	Lasso Tool (Lasszó eszköz)	Quick Selection Tool (Gyorskijelölő eszköz)
Elliptical Marquee Tool (Ellipszis kijelölő eszköz)	Polygonal Lasso Tool (Sokszög lasszó eszköz)	Magic Wand (Varázspálca eszköz)
Single Row Marquee Tool (Egy képpont-soros kijelölés)	Magnetic Lasso Tool (Mágneses lasszó eszköz)	
Single Column Marquee Tool (Egy képpont-oszlopos kijelölés)		

5. feladat

A kijelöléseket különösebb megkötések nélkül lehet egymással variálni, összevonni, kivonni, a kívánt kijelölési feladatnak megfelelően.

6. feladat

Az eszközök tulajdonságainak, beállításainak a kezelésére szolgáló önálló sáv, közvetlen a menü alatt. Az opciós sáv elején a kiválasztott eszköz képe, piktogramja látható, majd utána a hozzá tartozó beállítási lehetőségek, melyek eszközönként változnak.

7. feladat

A program a kijelölést automatikusan lezárja egy egyenes mentén, vagyis a kijelölés kezdeti és végpontjait összeköti.

8. feladat

A SHIFT billentyű használatával szabályos alakzatokat hozhatunk létre. Szintén a SHIFT billentyű és valamely kijelölő eszköz használatával szabályos tengely mentén tudjuk a kijelölést mozgatni, illetve egy már meglévő kijelöléshez tudunk új területeket adni.

9. feladat

A Select menü Deselect (Kijelölés megszüntetése) parancsával, vagy a CTRL + D billentyűkombinációval.

10. feladat

Az aktív kijelölést, a kijelölő eszközt, a kijelölés területén belül tartva, nyomva tartott egérgombbal mozgathatjuk el.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Adobe Creative Team: Adobe Photoshop CS4 – Tanfolyam a könyvben, Perfect-Pro Kft., 2009.

Az Adobe Photoshop CS4 verziójának magyar és angol nyelvű súgója:

http://help.adobe.com/hu_HU/Photoshop/11.0/photoshop_cs4_help.pdf

http://help.adobe.com/en_US/Photoshop/11.0/photoshop_cs4_help.pdf

AJÁNLOTT IRODALOM

Simon Abrams – Stacy Cates – Dan Moughamian: Adobe Photoshop CS4 Biblia I–II. Kiskapu Kiadó, 2009.

Énekes Ferenc: A kiadványszerkesztés 3. – Illusztráció, Novella Könyvkiadó, 2002.

Gagy Endre: Képszerkesztés – Digitális fényképek feldolgozása számítógéppel, Kossuth Kiadó, 2005.

Bártfai B. – Sikos L.: ECDL Képszerkesztés, BBS-Info Kft., 2006.

Sikos László: Adobe Photoshop zsebkönyv, BBS-Info Kft., 2006.

A(z) 0972-06 modul 010-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 213 01 0000 00 00	Kiadványszerkesztő
31 213 01 0000 00 00	Szita-, tampon- és filmnyomó
54 213 05 0000 00 00	Nyomdaipari technikus

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
16 óra

MUNKANYELV

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató